
PROPOSTA DE PLA D'ACCIÓ COMARCAL DE SOSTENIBILITAT DE L'AIGUA

Document pendent de participació

Febrer 2007

Consell Comarcal de la Selva

SUMARI

1 INTRODUCCIÓ.....	3
2 OBJECTIUS I METODOLOGIA.....	4
3 PROPOSTA DE PLA D'ACCIÓ COMARCAL.....	5
4 LÍNIES ESTRATÈGIQUES I PROGRAMES.....	6
LÍNIA ESTRATÈGICA 1: CREACIÓ D'UN ÒRGAN COMARCAL DE GESTIÓ INTEGRAL DE L'AIGUA.....	6
Anàlisi de la viabilitat d'assumir les competències de gestió integral de l'aigua a la comarca ...	7
Actuar com a interlocutor entre els municipis i l'Agència Catalana de l'Aigua	7
LÍNIA ESTRATÈGICA 2: SENSIBILITZACIÓ I FORMACIÓ PER A L'ÚS EFICIENT DE L'AIGUA	8
Incentivar la gestió eficient de l'aigua en el sector domèstic	9
Millorar en termes d'ecoeficiència l'ús de les aigües industrials i la seva qualitat.....	9
Potenciar l'estalvi d'aigua a l'agricultura i minimitzar l'impacte d'aquest sector sobre la qualitat de les aigües	10
LÍNIA ESTRATÈGICA 3: DESENVOLUPAMENT LOCAL ENTORN DELS RECURSOS HÍDRICS.....	11
Promoure la millora dels espais naturals aquàtics i del patrimoni cultural vinculat a l'aigua	12
Posar en valor el patrimoni natural i cultural vinculat a l'aigua	12
Promoure el desenvolupament d'un turisme cultural i ecològic vinculat a l'aigua.....	12

1 INTRODUCCIÓ

L'aigua és un dels elements naturals més rellevants del nostre entorn, no només com a base fonamental de la vida als ecosistemes sinó també com a part integral dels processos econòmics i culturals, molt especialment en regions com la Mediterrània, on aquest recurs és limitat.

Un dels reptes clau que ha d'afrontar la societat actual és el d'adoptar un model de gestió de l'aigua compromès amb el manteniment dels valors naturals, socials i econòmics que s'hi vinculen, aspectes que propugna el que s'està anomenant la nova cultura de l'aigua, dins dels plantejaments del desenvolupament sostenible. Es fa necessari, per tant, coordinar la gestió de l'aigua des d'una perspectiva àmplia i integral on l'aigua s'entengui –no ja com un simple recurs productiu– sinó com un actiu ecològic, econòmic i social de primer ordre. L'èxit d'aquest enfocament, en gran part, en aconseguir la implicació dels diferents agents i actors que, d'una manera o altra, intervenen en l'ús o en la gestió dels recursos hídrics del territori.

La comarca de la Selva constitueix un marc immillorable per a iniciar una experiència d'aquestes característiques, tant per la seva incontestable diversitat de paisatges de l'aigua (xarxa fluvial, zones humides, litoral) com per tot el teixit socio-econòmic relacionat amb aquest element (embassaments, producció hidroelèctrica, infraestructures de sanejament, envasat d'aigua mineral, termalisme, turisme costaner, indústria, agricultura, etc.).

El present document de treball configura la proposta de Pla d'acció comarcal de sostenibilitat de l'aigua de la Selva, en el qual es detallen les línies estratègiques i els programes d'actuació que des del Consell Comarcal de la Selva creiem més adequats.

2 OBJECTIUS I METODOLOGIA

La proposta de Pla d'acció comarcal de sostenibilitat de l'aigua que es presenta en aquest document és un treball estructurat en diferents línies i programes d'activitat, on s'han d'englobar les polítiques i actuacions que es promouran a la Selva per tal d'assolir una gestió més sostenible de l'aigua a la comarca. Aquest Pla forma part d'una de les branques de l'Agenda 21 de la comarca de la Selva i ha de servir per a traçar les línies de treball en els propers anys en tot el que fa referència a la gestió de l'aigua.

El document de proposta que presentem s'estructura en 3 línies estratègiques, que incorporen 8 programes d'actuació. Tanmateix, es tracta d'un document que serà sotmès a un procés de participació durant el primer trimestre del 2007, per la qual cosa no s'han definit encara les actuacions que incorpora cada programa. Un cop s'aprovin aquestes línies proposades es procedirà a desenvolupar el Pla definitiu, amb el seu conjunt d'actuacions concretes (Taula 1).

Les línies estratègiques presentades són fruit de l'anàlisi i valoració de la diagnosi dels recursos hídrics realitzada durant el darrer trimestre de 2006, juntament amb les propostes recollides durant el procés participatiu del consell supramunicipal en què va culminar aquesta diagnosi (novembre de 2006). A partir de tots aquests treballs s'ha desenvolupat el present document de treball amb la finalitat de ser sotmès a un nou procés de participació (març de 2007), més ampli, per establir definitivament quines són les línies estratègiques i programes a seguir i poder-los desenvolupar posteriorment (Taula 1).

Taula 1

Procés d'elaboració del Pla d'acció comarcal de sostenibilitat de l'aigua

FASE DE DIAGNOSI
Redacció diagnosi (juny – desembre 2006)
Presentació pública de la diagnosi i participació del consell supramunicipal (21 novembre 2006)
Incorporació de les aportacions recollides durant la participació a la diagnosi (desembre 2006)
Diagnosi del Pla d'acció comarcal de sostenibilitat de l'aigua (gener 2007)
FASE DE PLA D'ACCIÓ
Redacció proposta Pla d'acció (gener – març 2007)
Presentació pública de la proposta de Pla d'acció i participació (20 març 2007)
Incorporació de les aportacions recollides durant la participació al Pla d'acció (març 2007)
Pla d'acció comarcal de sostenibilitat de l'aigua (abril 2007)

3 PROPOSTA DE PLA D'ACCIÓ COMARCAL

S'han definit tres grans línies d'actuació per a garantir una gestió eficient i global dels recursos hídrics a la comarca de la Selva. Aquestes línies, definides a partir de les conclusions extretes a la diagnosi, inclouen aspectes d'ús i consum responsable de l'aigua als diferents sectors, destaquen la importància de l'aigua a la comarca com a element diferenciador per a dinamitzar el territori i, per últim, plantegen la necessitat de crear un òrgan supramunicipal que sigui capaç de gestionar i millorar de forma contínua la gestió integral de l'aigua a nivell comarcal.

LÍNIA ESTRATÈGICA 1: creació d'un òrgan comarcal de gestió integral de l'aigua

1. Anàlisi de la viabilitat d'assumir les competències d'abastament i sanejament
2. Actuar com a interlocutor entre els municipis i l'Agència Catalana de l'Aigua

LÍNIA ESTRATÈGICA 2: sensibilització i formació per a l'ús eficient de l'aigua

1. Incentivar la gestió eficient de l'aigua en el sector domèstic
2. Millorar en termes d'ecoeficiència l'ús de les aigües del sector empresarial
3. Potenciar l'estalvi d'aigua a l'agricultura i minimitzar l'impacte d'aquest sector sobre la qualitat de les aigües

LÍNIA ESTRATÈGICA 3: desenvolupament local entorn dels recursos hídrics

1. Promoure la millora dels espais naturals aquàtics
2. Posar en valor el patrimoni natural i cultural vinculat amb l'aigua
3. Promoure el desenvolupament d'un turisme cultural i ecològic al voltant de l'aigua

4 LÍNIES ESTRATÈGIQUES I PROGRAMES

Línia estratègica 1: creació d'un òrgan comarcal de gestió integral de l'aigua

L'abundància d'aigua a la comarca, la seva qualitat i la triple funcionalitat que aquesta ha agafat (bé de consum, recurs natural i element de promoció turística) són bons indicadors del seu elevat potencial. No obstant, la garantia d'aquests valors al llarg del temps està subjecte a una gestió sostenible del recurs. És un repte, doncs, apostar per a una gestió integral del cicle de l'aigua a la comarca d'una manera eficient i innovadora, i que serveixi de referent i de reclam turístic i científic per a altres territoris.

Tanmateix, aquest ambiciós plantejament requereix crear un òrgan de gestió a nivell supramunicipal, el qual hauria de representar als municipis, ser el vincle amb l'administració competent en temes d'aigua. Es tracta de promoure i instaurar una gestió sostenible del cicle de l'aigua a la comarca, com a element de cohesió i element diferenciador d'altres territoris, creant una marca de qualitat i sostenibilitat, garantint sempre el recurs per als ciutadans i mantenint, o millorant alhora, l'estat ecològic dels ecosistemes aquàtics.

No cal oblidar que a la comarca de la Selva, tot i la situació privilegiada en relació amb els recursos hídrics, els problemes que presenten els diversos municipis en relació amb l'abastament d'aigua són diversos i generalitzats, en el camp del sanejament manquen encara moltes infraestructures per construir, els espais naturals aquàtics presenten nombrosos problemes de qualitat ecològica, el nivell d'aigua dels aquífers disminueix any rere any, etc.

Així doncs, a partir d'aquesta línia estratègica es proposa crear un òrgan que gestioni els temes d'aigua a nivell comarcal i que garanteixi que en un futur proper la gestió dels recursos hídrics a la Selva sigui integral i tingui en compte tots els aspectes que afecten a l'aigua.

Línia estratègica	1	Creació d'un òrgan comarcal de gestió integral de l'aigua
Programa	1	Anàlisi de la viabilitat d'assumir les competències de gestió integral de l'aigua a la comarca
Accions		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realitzar l'estudi sobre la viabilitat d'assumir les competències de gestió integral de l'aigua a nivell comarcal

Línia estratègica	1	Creació d'un òrgan comarcal de gestió integral de l'aigua
Programa	2	Actuar com a interlocutor entre els municipis i l'Agència Catalana de l'Aigua
Accions		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creació de l'òrgan amb funcions de coordinació i representació dels municipis ▪ Assumpció de les competències de gestió integral de l'aigua a la Selva

Línia estratègica 2: sensibilització i formació per a l'ús eficient de l'aigua

La majoria de pobles i ciutats dels països desenvolupats incrementen dia rere dia els seus consums d'aigua, produint un esgotament d'aquest recurs natural i disminuint el nivell dels aqüífers del seu àmbit geogràfic. Actualment ens trobem davant d'un model de desenvolupament que vol millorar el nivell de vida dels ciutadans a base d'augmentar el consum dels recursos naturals, en aquest cas de l'aigua i, al mateix temps, aquests excessius volums d'aigua que s'extreuen són retornats al medi amb el respectiu impacte ambiental associat amb les aigües residuals.

Tot i tractar-se d'una problemàtica global que sobrepassa l'àmbit local, els diferents municipis poden i han de sumar esforços encaminats a millorar l'ús que es fa de l'aigua i a gestionar-la de la forma més eficient possible. Es tracta de canviar l'actual model de desenvolupament, trencant la dinàmica existent de sobreexplotació i augment de la contaminació de les aigües, tot mantenint, i fins i tot millorant, la qualitat de vida dels ciutadans.

Amb aquesta línia estratègica es pretén marcar les línies a seguir en l'àmbit domèstic, empresarial i agrícola, sobretot en el que fa referència a desenvolupar accions que permetin disminuir el consum d'aigua i retorna-la al seu medi natural de la forma més neta possible.

Línia estratègica	2	Sensibilització i formació per a l'ús eficient de l'aigua
Programa	1	Incentivar la gestió eficient de l'aigua en el sector domèstic
Accions		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creació d'espais d'informació i recollida d'aportacions ciutadanes ▪ Organització de campanyes d'estalvi d'aigua domèstic ▪ Organització de jornades de sensibilització i formació ciutadana ▪ Difusió de bones pràctiques en l'ús d'aigua en el sector domèstic

Línia estratègica	2	Sensibilització i formació per a l'ús eficient de l'aigua
Programa	2	Millorar en termes d'ecoeficiència l'ús de les aigües del sector empresarial
Accions		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organització de jornades de treball per als sectors de la indústria i del turisme ▪ Difusió i publicació de bones pràctiques en l'ús d'aigua en els sectors industrial i turístic ▪ Formació turística per a l'aplicació de bones pràctiques en l'ús d'aigua als sectors turístic i industrial ▪ Programa pilot per a l'ús eficient de l'aigua en polígons industrials ▪ Programa pilot per a crear un segell de qualitat per a l'ús eficient de l'aigua en el sector turístic selvatà

Línia estratègica	2	Sensibilització i formació per a l'ús eficient de l'aigua
Programa	3	Potenciar l'estalvi d'aigua a l'agricultura i minimitzar l'impacte d'aquest sector sobre la qualitat de les aigües
Accions		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organització de jornada de treball al sector agrícola ▪ Difusió i publicació de bones pràctiques en l'ús d'aigua en el sector agrícola ▪ Formació tècnica sobre bones pràctiques en l'ús d'aigua al sector agrícola ▪ Programa pilot per a l'ús eficient de l'aigua en el sector agrícola selvatà

Línia estratègica 3: desenvolupament local entorn dels recursos hídrics

L'aigua constitueix un dels trets més destacats a la comarca, tant des del punt de vista de la seva rellevància dins el paisatge natural del territori, com des de l'òptica del seu aprofitament econòmic o de l'activitat cultural i social que s'hi troben associades. Així doncs, a la Selva ens trobem davant d'un marc immillorable per tal de fomentar el desenvolupament local al voltant dels recursos hídrics.

Pel que fa al medi natural i cultural, la Selva es troba fortament marcada per la presència de múltiples formes de recursos hídrics superficials: rius i rieres, ecosistemes aquàtics d'interès natural, zones humides, etc. Tots aquests recursos superficials, d'altra banda, porten associats una inesborrable empremta històrica, materialitzada amb nombroses infraestructures hidràuliques com ponts, embassaments, rescloses, canals, etc. Tanmateix, cal no oblidar el potencial de les aigües subterrànies de la comarca, les quals brollen a través de nombroses fonts, algunes explotades comercialment i amb característiques hidroquímiques molt peculiars i heterogènies (fonts termals, picants, ferroses, carbonatades, etc.). Per últim, la zona litoral i marina de la Selva constitueix la principal via entrada del turisme a la comarca, amb les seves platges, penya segats, pobles costaners, etc., tots ells carregats d'història i amb un ric patrimoni cultural.

Aquesta innegable situació privilegiada de la comarca en relació als recursos hídrics ha de servir com a motor del desenvolupament de tota la comarca, consolidant així el concepte i marca de "La Selva, comarca de l'aigua", que des de fa anys es promociona.

Línia estratègica	3	Desenvolupament local entorn dels recursos hídrics
Programa	1	Promoure la millora dels espais naturals aquàtics i del patrimoni cultural vinculat a l'aigua
Accions		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Restauració d'espais naturals aquàtics d'interès per a la comarca ▪ Condicionament per a l'ús públic d'espais naturals aquàtics de la comarca

Línia estratègica	3	Desenvolupament local entorn dels recursos hídrics
Programa	2	Posar en valor el patrimoni natural i cultural vinculat a l'aigua
Accions		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organització d'activitats de descoberta del patrimoni natural i cultural vinculat a l'aigua ▪ Difusió i publicació d'experiències de restauració i posada en valor d'espais naturals aquàtics a la Selva

Línia estratègica	3	Desenvolupament local entorn dels recursos hídrics
Programa	3	Promoure el desenvolupament d'un turisme cultural i ecològic vinculat a l'aigua
Accions		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consolidació i presentació de la xarxa de Grans Camins de l'Aigua ▪ Creació d'e-rutes a la comarca entorn el patrimoni natural i cultural